

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Complectens Constitutiones Benedicti XIV. ab Anno 1752. usque ad
Annum 1757 - Cum Appendice ad Annos 1744. 1745. 1748

Luxemburgi, 1758

XIX. Methodus præseribitur un examine, ac proscriptione librorum a
Congregationibus Romanæ Universalis Inquisitionis, & Indicis, servanda,
certæque Relatoribus ac Consultoribus proponuntur Regulæ, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74789](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74789)

XIX.

Methodus præscribitur in examine, ac proscriptio-
ne librorum a Congregationibus Romanæ
Universalis Inquisitionis, & Indicis servanda,
certæque Relatoribus ac Consultoribus pro-
ponuntur Regulæ, quas in examine, judi-
cioque ferendo sequantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,
SERVUS SERVORUM DEI,
Ad perpetuam rei memoriam.

Cura Præde-
cessorum
Pontificum
in proscribe-
dis noxiis
libris.

SOLLICITA ac provida Romanorum Ponti-
ficum Prædecessorum Nostrorum vigilantia
in eam semper curam incubuit, ut Christiani-
des ab eorum Librorum lectione averteret, ex quibus
incauti ac simplices detrimenti quidpiam cape-
re possent, imbuique opinionibus ac doctrinis,
quæ vel morum integritati, vel Catholice Re-
ligionis Dogmatibus adversantur. Nam, ut ve-
tustissimum mittamus Sancti Gelasii. Decretum,
quæque jam pridem a Gregorio IX., aliisque
Pontificibus hac de re statuta fuerunt; ignorare
neminem arbitramur, quæ fuerint a Prædecesso-
ribus Nostris Pio IV., Sancto Pio V., & Cle-
mente VIII. diligentissimè præstita, ut saluberrimum
opus a Sacrosanctæ Tridentinæ Synodi Pa-
tribus susceptum, maturè discussum, ac penè ad
exitum perductum, de veteri lectionis Librorum
Indice consiciendo, atque vulgando, non abso-
lverent solum atque perficerent, sed sapientissimis
etiam decretis ac regulis communiunt. Quod
quidem negotium Apostolica Sedes continenter
urget, ac promovet; ad id deputatis duabus
Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Congre-
gationibus, quibus onus inquirendi in pravos
noxiosque libros impositum est, cognoscendi-
que, quibus emendatio, & quibus proscriptio
debeatur. Id munus Congregationi quidem
Romanæ Universalis Inquisitionis a Paulo IV.
commissum perhibent, idque adhuc ab ea exer-
ceri pergit, ubi de Libris ad certa rerum gene-
ra pertinentibus judicandum occurrit. Certum
est autem, Sanctum Pium V. primum fuisse Con-
gregationis Indicis Institutorem, quam subse-
quentes deinde Pontifices Gregorius XIII., Six-
tus V., & Clemens VIII. confirmarunt, variis-
que privilegiis & facultatibus auxerunt: Eiusque
propriam, ac ferè unicum Officium est, in exa-
men Libros vocare, de quorum proscriptio-
ne, emendatione, vel permissione capienda est de-
liberatio.

Hac cura de-
legata est tibi
Congregati-
oni Univ. In-
quisitionis, tibi
alteri Indicis,
a S. Pio V. in-
stituta.

Utriusque
Congregati-
onis circum-
spectio in
proscriben-
dis libris.

§. 1. Qua maturitate, consilio, ac prudentia
in Congregatione Universalis Inquisitionis de
proscribendis vel dimittendis Libris deliberetur,
cum neminem latere putamus, tum Nos ipsi pla-
nè perspectum, ac diuturna experientia comper-
tum habemus; Nam in minoribus constituti, de
Libris nonnullis in ea censuram tulimus, & Con-
sultoris ejusdem Congregationis munere diu per-
functi sumus, postremò inter Sanctæ Romanæ
Ecclesiæ Cardinales cooperati, Inquisitoris Ge-
neralis locum in ea obtinimus; ac demum ad
Apostolicam Sedem, meritis licet imparibus,
eveci, non modo censorum animadversiones in
Libros nonnullos aliquando legere, ac ponde-
rare, sed etiam in Congregationibus, quæ sin-
gulis Feriis quintis coram Nobis habentur, Car-
dinalium sententias atque suffragia, antequam de
iisdem Libris quid decerneretur, audire & excipere
consequemur. Haud minoris diligentie testimo-
nium ferre possumus, adeoque debemus, pro al-
tera Congregatione Indicis, cui generaliter in-
cumbit, ut supra diximus, de quorumvis Librorum

proscriptio-
ne decernere. Dum enim in minori-
bus versaremur, cum primi, tum secundi Cen-
soris, seu Relatoris Officium in ea Congregatio-
ne non semel obivimus; ex quo autem Supre-
mum Pontificatum gerimus, nullius Libri pro-
scriptionem ratam habuimus, nisi audito Con-
gregationis Secretario, qui Libri materiem, Re-
visorum censuras, Cardinalium judicia & suffra-
gia, accuratè Nobis exponeret.

§. 2. Sed quoniam compertum est Nobis,
atque exploratum, multas Librorum proscriptio-
nes, præsertim quorum Auctores Catholici
sunt, publicis aliquando injustisque querelis in
reprehensionem adduci, tanquam si temerè ac
perfunctoriè in Tribunalibus Nostris ea res age-
retur; operæ pretium duximus, hac Nostra
perpetuò valitura Constitutione, certas firmas-
que regulas proponere, juxta quas deinceps Li-
brorum examen judiciumque peragatur; tamen
planè affirmari posset, idipsum jam pridem, vel
eadem profus ratione, vel alia æquipollenti,
constantè actum fuisse.

§. 3. Porro Romanæ Universalis Inquisitionis
Congregatio ex pluribus constat Sanctæ Roma-
næ Ecclesiæ Cardinalibus a Summo Pontifice dele-
ctis, quorum alii Sacræ Theologiæ, alii Canoni-
ci Juris doctrina, alii Ecclesiasticarum rerum
pericia, munerumque Romanæ Curie exercita-
tione, prudentiæ demum, ac probitatis laude,
conspicui habentur. His adjungitur unus ex Ro-
manæ Curie Præsulibus, quem Assessorem vo-
cant; unus etiam ex Ordine Prædicatorum Sa-
cræ Theologiæ Magister, quem Commissarium
appellant; certus præterea Consultorum nume-
tus, qui ex utroque Clero Sæculari ac Regulari
assumuntur; alii demum præstantes doctrina Vi-
ri, qui a Congregatione jussi, de Libris cen-
suram instaurant, iisque Qualificatorum nomen tri-
butum est. De variis in præfata Congregatione,
iisque gravissimis rebus agit, in primis autem
de Causis Fidei, ac de Personis violatæ Religio-
nis reis. At cum Librum aliquem ad eam, tan-
quam proscriptio dignum, deferri contige-
rit; nisi ad Indicis Congregationem, ut fieri
piernumque solet, judicandum remittat, sed pro
rerum temporumque ratione sibi de illo cognos-
cendum esse arbitretur; Nos, inherentes De-
creto lato ab eadem Congregatione Feria quar-
ta Kalendis Julii Anni millesimi septingentesimi
quinquagesimi, atque a Nobis confirmato Feria
quinta insequente, hac ratione & methodo ju-
diciam institui mandamus.

§. 4. Primò nimirum uni ex Qualificatoribus
aut Consultoribus a Congregatione designan-
do, Liber tradatur, quem is attento animo le-
gat ac diligenter expendat; tum Censuram suam
scripto consignet, locis indicatis & paginis,
in quibus notati errores continentur. Mox Li-
ber cum animadversionibus Revisoris ad singulos
Consultores mittatur, qui in Congregatione pro-
more habenda singulis Feriis secundis in Ædibus
Sancti Officii, de Libro & Censura Sententiam
dicant: Ipsa deinde Censura, cum Libro, &
Consultorum suffragiis, ad Cardinales transmit-
tantur, ut hi in Congregatione, qua Feria quar-
ta haberi solet in Fratrum Prædicatorum Cæno-
bio Sanctæ Mariæ supra Minervam nuncupato, de
tota re definitivè pronuncient. Post ab Asses-
sore Sancti Officii Acta omnia ad Pontificem refe-
rantur, cujus arbitrio judicium omne absolvetur.

§. 5. Cum autem sit veteri institutione recep-
tum, ut Auctoris Catholici Liber non unius
tantum Relatoris perspecta censura, illic pro-
scribatur; ad normam præfati Decreti mensis
Julii Anni millesimi septingentesimi quinquagesi-
mi, volumus eam consuetudinem omninò servari;
ita ut si primus Cenfor Librum proscribendum
esse judicet, quamvis Consultores in eandem

Ponti certas
ad id Regulas
perpetuo ser-
vandas statu-
ere deliberat.

Inquisitionis
Co. greg. tio
quibus viris
constet, qui-
bus de re-
bus in ea a-
gatur.

Methodus a
Congregati-
onis servanda
in librorum
proscriptio-
ne

Uteriores
cautelæ adhi-
bendæ si de
Auctoris Ca-
tholici libro
agatur.

senten-

sententiam conveniant, nihilominus alteri Revisori ab eadem Congregatione electo Liber & Censura tradantur; suppresso primi Censoris nomine, quo alter iudicium suum liberius exponat. Si autem secundus Revisor primo assentiatur, tunc utriusque animadversiones ad Cardinales mittantur, ut his expensis de Libro decernant: At si secundus a primo dissentiat, ac Librum dimitendum existimet, tertius eligatur Censor, cui, suppresso priorum nomine, utraque censura communicetur. Hujus autem Relatio, si a priore Consultorum sententia non abluat, Cardinalibus immediate communicetur, ut ipsi, quod opportunum fuerit, decernant. Sin minus, iterum Consultores, perspecta tertia Censura suffragium ferant; idque una cum omnibus præfatis relationibus, Cardinalibus exhibeatur, qui, re ita maturè perpensa, de controversia denique pronunciare debent. Quotiescumque autem Pontifex, vel ob rei, de qua in Libro agitur, gravitatem, vel quia id Auctoris merito, aliisque circumstantiis tribuendum censet, Libri iudicium coram se ipso in Congregatione Feriæ quintæ habendam decrevit; quod sæpè a Nobis factum fuit, & quoties ita expedire iudicabimus, in posterum quoque fiet; tunc satis fuerit exhibere Pontifici & Cardinalibus Libri censuras, & Consultorum suffragia, omisso examine Congregationis Feriæ quartæ, ejusque relatione, quam per Assessorem Pontifici faciendam diximus: Nam Cardinalium suffragiis coram ipso Pontifice ferendis, atque hujus definitiva sententia, vel alio opportuno consilio in eadem Congregatione capiendi, res absolvetur.

Indicis Congregatio certaque ejusdem in munita

§. 6. Altera quoque Indicis Congregatio plures complectitur Cardinales ipsi a Pontifice adscriptos, iisdemque dotibus præditos, quibus S. Officii Cardinales pollere solent; cum etiam eorum aliquos in utraque Congregatione locum habere contingat. Ex his unus ejusdem Congregationis Præfectus existit; Assistentis verò perpetuus est Magister Sacri Palatii; Secretarius autem, a prima Congregationis institutione usque in præsentem diem, ex Ordine Fratrum Prædicatorum a Summo Pontifice pro tempore eligi consuevit. Sunt præterea ex utroque Clero Sæculari & Regulari ejusdem Congregationis Consultores, & Relatores selecti; & quidem, ubi aliquis Librorum relationes coram Congregatione semel, bis, tertio, laudabiliter peregerit, tum ipsa Congregatio Pontificem rogare solet, ut ejus auctoritate in Consultorum numerum referatur.

Iterata Pontificis consilia de statueris certis Regulis, quæ in librorum proseriptione serventur.

§. 7. Sub ipsa Pontificatus nostri primordia, ea Nos subit cogitatio, ut certam aliquam & immutabilem methodum pro examine iudicioque Librorum in hac Indicis Congregatione servandam statueremus. Qua de re non modo consilium exquisivimus dilecti Filii Nostri Angeli Mariæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Quirini nuncupati ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarii, & dictæ Congregationis Præfecti, qui pari prudentia & doctrina suum Nobis sensum scripto declaravit; verum etiam antiquiores aliquot ejusdem Congregationis Consultores coram dilecto Filio Josepho Augustino Orsi Ordinis Prædicatorum, tunc ipsius Congregationis Secretario, nunc autem Palatii Apostolici Magistro, convenire iussimus, suamque sententiam aperire, quæ pariter scripto concepta, Nobis jam tunc exhibita fuit. Cumque hæc omnia diligenter apud Nos asservata fuerint, nunc demum veterem deliberationem nostram resumens, quemadmodum ea, quæ ad Librorum examen, atque iudicium in primordiana Congregatione Sancti Officii peragendum, pertinent, auctoritate Nostra constabilimus; ita etiam ea, quæ ad Congregationem Indicis, & ejusdem generis negocia apud eam tractanda fa-

cere possunt, opportunis Decretis constituere volentes, prælaudati Cardinalis Præfecti consiliis, dictorumque Consultorum votis inhaerendo, hæc deinceps servanda decernimus.

§. 8. Cum Congregatio Indicis ad Librorum censuram unice, ut dictum est, instituta, non ita crebrò convocari solet, ut altera Sancti Officii Congregatio, quæ ob causarum & negotiorum multitudinem, singulis hebdomadis ter haberi consuevit; illius propterea Secretario peculiariter manus & officium recipiendi Librorum denunciations, ut fieri jam ante consuevit, committimus & demandamus. Is autem a Libri Relatore percontabitur diligenter, quas ob causas illum prohiberi possulet; tum Librum ipsum haud perfunctoriè perolvit, ut de propositæ accusationis substantia cognoscat; duobus etiam in eam rem adhibitis Consultoribus, ab ipso, prævia Summi Pontificis, aut Cardinalis Præfecti, vel ejus, qui Præfecti vices supplet, approbatione eligendis: Quorum collato consilio, si Liber censura & nota dignus videatur, unus alicuius Relator ad ferendum de eo iudicium idoneus, illius nempe facultatis, de qua in Libro agitur, peritus, eadem, quam super innuimus, ratione eligendus erit, qui scripto referat animadversiones suas, adnotatis paginis, quibus singula ab ipso reprehensâ continentur. Sed antequam ejus Censura ad Cardinales Congregationem feratur, haberi volumus priv tam Consultorum Congregationem, quam olim *Parvam* dixerunt, Nos autem *Preparatoriam* vocatam, ut Relatoris animadversionibus ad Librum collatis, de earum pondere iudicium fiat. Hujusmodi Congregatio semel omnino singulis mensibus, aut etiam sæpius, si oportuerit, ab ipso Congregationis Secretario convocanda erit, vel in suis cubiculis, vel opportunore, ut ipsi videbitur, loco, intra prædicti Cœnobii Edes, ubi is commoratur. Eique semper intererit Magister Sacri Palatii pro tempore existens, una cum sex aut numero Consultorum, singulis vicibus, pro qualitate argumenti & materiæ, de qua disputandum erit, ut supra de primis duobus Consultoribus, & de Relatore constitutum est, a secretario eligendi; præter Secretarium ipsum, cujus partes erunt in tabulas referre Consultorum sententias, quas deinde ad Congregationem Cardinales mittet, cum Relatoris Censura. In generali demum Congregatione omnia illa servari debebunt, quæ superius statuta sunt pro Congregatione Sancti Officii circa Librorum examen. Ac quemadmodum ad Assessorem Sancti Officii pertinet, de actis in Congregatione Summum Pontificem certum reddere; ita ad secretarium Congregationis Indicis spectabit, quoties hæc Librum a iquem proseribendum, aut emendandum censuerit, ejusdem Pontificis assensum, prævia diligenti actorum omnium relatione, exquirere.

Primum si bi exama institutum a Congregationis Secretario, & duobus designatis Consultoribus cum Relatore ad id assumpto.

Subsequitur Congregationis preparatorie examen.

Quinam huic interst, & quando, ac ubi convocanda.

Postremum Generalis Congregationis iudicium a Secretario Pontifici referendum.

Clausula, donec liber corrigatur, quando proseriptionis decreto opponenda.

§. 9. Quoniam verò in Congregatione Indicis de sola Librorum prohibitione agitur, nonnulla hoc loco adjungenda iudicavimus, eidem Congregationi potissimum utili futura, quæ tamen ab altera etiam Congregatione Sancti Officii, dum in hujus quoque generis causis se immiscet, ubi similes rerum circumstantiæ se offerant, æque observanda erunt. Quotiescumque agatur de Libro Auctoris Catholici, qui sit integræ fæmæ, & clari nominis, vel ob alios editos Libros, vel fortè ob eum ipsum, qui in examen adducitur, & hunc quidem proseribi oporteat, præ oculis habeatur usu jamdiu recepta consuetudo prohibendi Librum, adjecta clausula -- *Donec corrigatur*, seu *donec expurgetur*, si locum habere possit, nec grave quidpiam obstat, quo minus in casu, de quo agitur, adhiberi valeat. Hac autem conditione proseriptioni adjecta, non statim edatur De-

cretum

1753.

1753.

cretum, sed suspensa illius publicatione, res antea cum Auctore, vel quovis altero pro eo agente, & rogante, communicetur, atque ei quid delendum, mutandum, corrigendumve fuerit, indicetur. Quod si nemo Auctoris nomine compareat, vel ipse, aut alter pro eo agens, injunctam correctionem Libri detreget, congruo definito tempore Decretum edatur. Si vero idem Auctor, ejusve Procurator, Congregationis iussa fecerit, hoc est novam instituerit Libri editionem cum opportunis castigationibus, ac mutationibus; tunc supprimatur proscriptio Decretum; nisi forte prioris editionis exemplaria magno numero distracta fuerint; tunc enim ita decretum publicandum erit, ut omnes intelligant, primæ editionis exemplaria dumtaxat interdicta fore, secundæ verò jam emendatæ permissa.

§. 10. Conquestos scimus aliquando nonnullos, quod Librorum judicia & proscriptioes, inauditis Auctoribus, fiant, nullo ipsis loco ad defensionem concessa. Huic autem querelæ responsum fuisse novimus, nihil opus esse Auctores in iudicium vocare, ubi non quidem de eorum personis notandis, aut condemnandis agitur, sed de consulendo Fidelium indemnitate, atque avertendo ab ipsis periculo, quod nocua Librorum lectione facile incurritur; Si qua vero ignominie labe Auctoris nomen ex eo aspergi contingat, id non directè, sed oblique ex Libri damnatione consequi. Qua sane ratione minime improbandas censemus hujusmodi Librorum prohibitiones, inauditis Auctoribus, factas; quum præsertim credendum sit, quidquid pro se ipso, aut pro doctrinæ suæ defensione potuisset Auctor asserere, id minime a Censoribus, atque Judicibus ignoratum, neglectumve fuisse. Nihil tamen minus, quod sæpe alias, summa æquitatis & prudentiæ ratione, ab eadem Congregatione factum fuisse constat, hoc etiam in posterum ab ea servari magnoperè optamus, ut quando res sit de Auctore Catholico, aliqua nominis & meritum fama illustri, ejusque opus, demptis demendis, in publicum prodesse posse dignoscatur, vel Auctorem ipsam causam tueri volentem audiat, vel unum ex Consultoribus designet, qui ex Officio Operis patrocinium, defensionemque suscipiat.

§. 11. Quemadmodum verò, ubi de Congregatione Sancti Officii agebamus, eidem Nos semper interfuturos recepimus, quotiescumque de Libro, cujus materia gravioris momenti sit, iudicium agatur; quod erit Nobis facillimum, quum eadem Congregatio qualibet Feria quinta coram Nobis habeatur; sit & Indicis Congregationi præsentiam Nostram impendere parati sumus, quoties rei gravitas id promereri videbitur. Neque enim id opus esse dicendum est, quum vel Hæretici hominis Liber denunciatur, in quo Auctor errores Catholico dogmati adversantes consultò tradit aut tuetur; vel Opus aliquod in examen adducitur, quo rectæ morum regulæ labefactantur, ac vitii, & corruptelis fomenta præbentur. In his enim casibus ne illas quidem, quas supra scripsimus, accuratioribus cautelas adhibere necesse erit; sed hæretico dogmate, vel pravo moris incitamento semel comperto, proscriptio Decretum illico sancendum erit, juxta primam, secundam, & septimam Indicis Regulas, Sacrosancti Tridentini Concilii iussu editas, atque vulgatas.

§. 12. Cum in præaudata Congregatione Sancti Officii severissimis legibus cautum sit, ne de rebus ejusdem Congregationis quisquam cum alio extra illam loquatur; Nos hanc eandem silentii legem a Relatoribus, Consultoribus, & Cardinalibus Congregationis Indicis religiose custodiendam præcipimus. Illius tamen Secretario potestatem facimus, ut animadversiones in Libros censuræ subjectos, eorum Auctoribus,

vel aliis illorum nomine agentibus & postulanti- bus, sub eadem decreti lege communicare queat; suppressis semper Denunciatoris, Censorisque nominibus.

§. 13. Examinandis, corrigendisque Libris peropportuna sunt, quæ decem Regulis Indicis a Patribus Tridentinæ Synodi confectis, atque edictis continentur. In Instructione autem felicitis recordationis Clementis Papæ VIII. ejusdem Regulis adjecta, Tit. de correctione Librorum §. V., Episcopis, & Inquisitoribus cura committitur, ut ad Librorum edendorum examen *Spēctata pietatis & doctrinæ Viros adhibeant, de quorum fide & integritate sibi polliceri queant, nihil eos gratia daturus, nihil odio, sed omni humano affectu posthabito, Dei dumtaxat gloriam spectaturos, & fidelis populi utilitatem.* His porro virtutibus animique dotibus, si non majori, at pari certe de causa, præstare oportet hujus nostræ Congregationis Revisores, & Consultores. Cumque eos omnes, qui nunc hujusmodi munera obtinent, tales esse non ignoremus; optandum sperandumque est, non absimiles deinceps futuros, qui ad id eligentur; homines nimirum vitæ integros, probatæ doctrinæ, maturo iudicio, incorrupto affectu, ab omni partium studio, personarumque acceptatione alienos; qui æquitatem, libertatemque judicandi, cum prudentia & veritatis zelo conjungant. Cum autem eorum numerus nunc certus & constitutus non sit; ab eisdem Congregationis Cardinalibus consilium expectabimus atque capiemus; num eum pro futuris temporibus desinere oporteat, vel expediat: Hoc tamen jam nunc decernentes, quatenus eorum numerus definiatur, ut tam Relatores, quam Consultores, ex utroque Clero, Sæculari nempe, & Regulari, assumantur, alii quidem Theologi, alii utriusque juris periti, alii sacra & profana eruditione præstantes, ut ex eorum cœtu, pro varietate Librorum, qui ad Congregationem deferantur, idonei viri non desint ad ferendum de unoquoque iudicium.

§. 14. Ipsos autem Relatores, Consultoresque, tam nunc existentes, quam in posterum quandocumque futuros, monemus, ac vehementer hortamur, ut in examine, iudicioque Librorum, sequentes Regulas diligenter inspiciant, accurateque custodiant.

§. 15. I. Meminerint, non id sibi muneris onerisque impositum, ut Libri ad examinandum sibi traditi proscriptioem modis omnibus curent, atque urgeant; sed ut diligenti studio, ac sedato animo ipsam expendentes, fideles observationes suas, verasque rationes Congregationi suppeditent, ex quibus rectum iudicium de illo ferre, ejusque proscriptioem, emendationem, aut dimissionem pro merito decernere valeat.

§. 16. II. Tamen si hæcenus cautum sit, cavendumque deinceps non dubitemus, ut ad referendum, & consulendum in prædicta Congregatione, si solum admittantur, qui scientiam rerum, quas libri delati respectivè continent, diuturno studio acquisitam possideant; decet enim de artibus solos artifices judicare; nihilominus si fortè eveniat, ut alicui per errorem materia aliqua discutienda committatur, ab illius peculiaribus studiis aliena, idque a Censore aut Consultore electo, ex ipsa Libri lectione deprehendatur; noverit is, se neque apud Deum, neque apud homines culpa vacaturum, nisi quamprimum id Congregationi, aut Secretario aperiat, seque ad ferendam de hujusmodi Libro censuram minus aptum professus, alium magis idoneum ad id muneris subrogari curet: Quo tantum abest, ut existimationis suæ dispendium apud Pontificem & Cardinales passurus sit, ut magnam potius

Quales esse oporteat Revisores & Consultores Congregationis.

Eorum numerus definitus, ex utroque Clero seligendus.

Regulæ in ferendo iudicio ab iis servandæ.

Ut rectum illud sit, ac in neutram partem declinet.

Ne quis de re sibi plene non perspecta sententiam ferat.

Auctor Catholicus libri ad examen delati non necessarius, sed rectè tamen auditur, vel operis defensor ex officio deputatur.

Calis proponuntur, in quibus licet a datis Regulis nonnulli recedere.

Secretum omnibus in Congregatione Indicis sententiam ferentibus imponitur, ad instar Congregat. S. Officii.

Neque ad proprii Instituti, five Scholæ opinionem, sed ad Ecclesiæ Dogmata, & communem Catholicorum doctrinam exigatur.

Omnibus perspectis, ac simul expensis, efformetur.

Ambigua dicta Catholicis, probatque Auctoris in equam partem accipiuntur.

Quid de libris statuendum, in quibus reprobata dogmata afferuntur, nec refutantur.

probitatis, & candoris opinionem & laudem sibi sit conciliaturus.

§. 17. III. De variis opinionibus atque sententis in unoquoque Libro contentis, animo a præjudiciis omnibus vacuo, judicandum sibi esse sciunt. Itaque Nationis, Familiæ, Scholæ, Instituti affectum excutiant; studia partium seponant; Ecclesiæ Sanctæ dogmata, & communem Catholicorum doctrinam, quæ Conciliorum Generalium Decretis, Romanorum Pontificum Constitutionibus, & Orthodoxorum Patrum atque Doctorum consensu continetur, unice præ oculis habeant; hoc de cætero cogitantes, non paucas esse opiniones, quæ uni Scholæ, Instituto, aut Nationi certo certiores videntur, & nihilominus, sine ullo Fidei aut Religionis detrimento, ab aliis Catholicis viris rejiciuntur atque impugnantur, oppositæque defenduntur, sciente ac permitte Apostolica Sede, quæ unamquamque opinionem hujusmodi in suo probabilitatis gradu relinquit.

§. 18. IV. Hoc quoque diligenter animadvertendum monemus, haud rectum judicium de vero Auctoris sensu fieri posse, nisi omni ex parte illius Liber legatur; quæque diversis in locis posita & collocata sunt, inter se comparentur; universum præterea Auctoris consilium & institutum attentè dispiciatur; neque vero ex una vel altera propositione a suo contextu divulsa, vel seorsim ab aliis, quæ in eodem Libro continentur, considerata & expensa, de eo pronunciamus esse: Sæpe enim accidit, ut quod ab Auctore in aliquo Operis loco perfunctoriè, aut subobscurè traditum est, ita alio in loco distinctè, copiosè, ac dilucidè explicetur, ut offusæ priori sententiæ tenebræ, quibus involuta, pravi sensus speciem exhibebat, penitus dispellantur, omnique labis expers propositio dignoscatur.

§. 19. V. Quod si ambigua quædam exciderint Auctori, qui alioquin Catholicus sit, & integrâ Religionis doctrinæque famâ, æquitas ipsa postulare videtur, ut ejus dicta benignè, quantum licuerit, explicata, in bonam partem accipiantur.

§. 20. Has porro, similesque regulas, quæ apud optimos Scriptores de his agentes facile occurrunt, semper animo propositas habeant Censores & Consultores; quò valeant, in hoc gravissimo judicii genere, conscientia suæ, Auctorem famæ, Ecclesiæ bono, & Fidelium utilitati consulere. Duo autem reliqua sunt in eum finem planè opportuna, quæ hoc loco adjungenda omnino esse judicamus.

§. 21. Prodeunt aliquando Libri, in quibus falsa & reprobata dogmata, aut sistemata, Religionis vel moribus exitiosa, tanquam aliorum inventa & cogitata, exponuntur & referuntur, absque eo quod Auctor, qui Opus suum pravis hujusmodi mercibus onerare satagit, ea refutandi curam in se recipiat. Putant vero, qui talia agunt, nulli sese reprehensioni aut censuræ obnoxios esse, propterea quod de alienis, ut ajunt, opinionibus nihil ipsi affirmant, sed historicè agant. At quidquid sit de eorum animo & consilio, deque personali in eos animadversione, de qua viderint, qui in Tribunalibus ad coercenda crimina institutus jus dicunt; dubitari certè non potest, magnam ejusmodi Libris in Christianam Rempublicam labem, ac perniciem inferri; quum incautis Lectoribus venena propinent, nullo exhibitio vel parato, quo præserventur, antidoto. Subtilissimum hoc humanæ malitiæ inventum, ac novum seductionis genus, quo simplicium mentes facile implicantur; quam diligentissimè Revivores advertant, ac censuræ subiciant; ut, vel hujusmodi Libri, si aliqua ex ipsis capi possit utilitas, emendantur, vel in vetitorum Indicem omninò referantur.

§. 22. In ea, quam superius laudavimus, Prædecessoris Nostri Clementis Papæ VIII. Instructione, Tit. de Correctione Libror. §. 2. sapientissimè cautum legitur, ut *quæ famæ proximorum, & præsertim Ecclesiasticorum, & Principum, detrahunt, bonisque moribus & Christianæ disciplina sunt contraria, expungantur.* Et paulo post: *Facetia etiam, aut diæveria, in perniciem, aut præjudicium famæ, & existimationis aliorum jactata, repudiuntur.* Utinam verò in aspectum lucemque hominum Libri ejusmodi in hac temporum licentia, & pravitate non efferrentur, in quibus dissidentes Auctores mutuis se jurgiis, conviciisque profcindunt; aliorum opiniones nondum ab Ecclesia damnatas censura perstringunt; adversarios, eorumque Scholæ, ac Coetus sugillant, & pro ridiculis ducunt, magno equidem bonorum scandalo, hæreticorum vero contemptu, qui digladiantibus inter se Catholicis, seque mutuo lacerantibus, plane triumphant. Et si verò fieri non posse intelligamus, ut disputationes omnes e mundo rollantur, præsertim cum Librorum numerus continenter augeatur -- *Facienti enim plures Libros nullus est finis*, ut est apud Ecclesiasten Cap. 12.; compertum præterea Nobis sit, magnam aliquando utilitatem ex iis capi posse; modum tamen in defendendis opinionibus, & Christianam in scribendo moderatorem servari meritò volumus. *Non inutiliter* (inquit Augustinus in Enchirid. cap. 59. prope finem) *exercetur ingenia, si adhibeatur disceptatio moderata, & absit error opinantium se credere, quod nesciunt.* Qui veritatis studium, & purioris doctrinæ zelum, quo suarum scriptionum mordacitatem excusent, obtendere solent, ii primùm intelligant, non minorem habendam veritatis, quam Evangelicæ mansuetudinis, & Christianæ Charitatis rationem, Charitas autem de corde puro, patiens est, benigna est, non irritatur, non æmulatur, non agit perperam, (utque addit idem Augustinus, Lib. contra Litteras Petilianas Cap. 29. num. 31.) -- *Sine superbia de veritate præsumit, sine sevitia pro veritate certat* -- Hæc magnus ille non veritatis minus, quam charitatis Doctor, & scripto & opere præmonstravit. Nam in suis adversus Manichæos, Pelagianos, Donatistas, aliosque tam sibi, quam Ecclesiæ adversantes, assiduis contestationibus, id semper diligentissimè cavet, ne quempiam eorum injuriis, aut conviciis læderet, atque exasperaret. Qui secus scribendo, vel disputando fecerit, is profectò nec veritatem sibi præcipuè cordi esse, nec charitatem sectari se offendit.

§. 23. In quoque non factis idoneam justamque excusationem afferre videntur, qui ob singulare, quod præsententur, erga veteres Doctores studium, eam sibi scribendi rationem licere arbitrantur; Nam si carpere novos audeant, fortè ab lædendis veteribus sibi minimè temperassent, si in eorum tempora incidissent; quod præclare animadversum est ab Auctore Operis imperfecti in Matthæum Homil. 42. -- *Cum audieris, inquit, aliquem beatificantem antiquos Doctores, proba qualis sit circa suos Doctores: Si enim illos, cum quibus vivit, sustinet, & honorat, sine dubio illos, si cum illis vixisset, honorasset: Si autem suos contemnit, si cum illis vixisset, & illos contempsisset.* Quamobrem firmum ratumque sit omnibus, qui adversus aliorum sententias scribunt, ac disputant, id quod graviter ac sapienter a Ven. Servo Dei Prædecessore Nostro Innocentio Papa XI. præscriptum est in Decreto edito die secunda Martii Anni Millefimi sexcentissimi septuagesimi noni -- *Tandem, inquit, ut ab injuriosis contentionibus Doctores, seu Scholastici, aut alii quicumque in posterum abstineant, ut paci & charitati consulatur, idem Sanctissimus in virtute Sanctæ Obedientiæ eis præcipit, ut tam in Libris imprimendis ac manuscriptis, quam in thesibus,*

Jurgia & convicia a diffidentibus Auctoribus adhibita expungantur.

Nec cuiquam liceat suis opinionibus veluti Ecclesiæ dogmata vendicare, alienas erroris insinulare.

ac prædicationibus, caveant ab omni censura & nota, nec non a quibuscumque conviciis contra eas propositiones, quæ adhuc inter Catholicos controversantur, donec a Sancta Sede recognita sint, & super eis iudicium proferatur -- Cohibetur itaque ea Scriptorum licentia, qui, ut aiebat Augustinus Lib. 12. Conf. Cap. 25. num. 34. Sententiam suam amantes, non quia vera est, sed quia sua est, aliorum opiniones non modo improbant, sed illiberaliter etiam notant, atque traducunt. Non feratur omnino, privatas sententias, veluti certa ac definita Ecclesiæ Dogmata, a quopiam in Libris obtrudi, opposita verò erroris insinulari; quo turbæ in Ecclesia excitantur, dissidia inter Doctores aut feruntur, aut foventur, & Christianæ Charitatis vincula persæpè obrumpuntur.

§. 24. Angelicus Scholarum Princeps, Ecclesiæque Doctor, S. Thomas Aquinas, dum tot conscripsit nunquam satis laudata volumina, varias necessario offendit Philosophorum, Theologorumque opiniones, quas veritate impellente refellere debuit. Cæteras verò tanti Doctores laudes id mirabiliter cumulat, quod adversariorum neminem parvipendere, vellicare, aut traducere visus sit, sed omnes officiosè, ac perhumaniter demereri; Nam si quid durus, ambiguum, obscurumve eorum dictis subesset, id leniter benignèque interpretando, emolliebat atque explicabat. Si autem Religionis ac Fidei causa postulabat, ut eorum sententiam exploderet, ac refutaret, tanta id præstabat modestia, ut non minorem ab iis dissentiendo, quam Catholicam veritatem asserendo, laudem mereretur. Qui tam eximio uti solent, ac gloriari Magistro (quos magno numero esse, pro singulari nostro erga ipsum cultu, studioque gaudemus) si sibi ad emulandum proponant tanti Doctoris in scribendo moderationem, honestissimamque cum adversariis agendi disputandique rationem. Ad hanc cæteri quoque sese componere studeant, qui ab ejus Schola doctrinaque recedunt. Sanctorum enim virtutes omnibus in exemplum ab Ecclesia propositæ sunt: Cumque Angelicus Doctor Sanctorum Albo adscriptus sit, quamquam diversa ab eo sentire liceat, ei tamen in contrariam in agendo, ac disputando rationem inire omnino non licet. Nimiam interest publicæ tranquillitatis, proximorum ædificationis, & Charitatis, ut è Catholicorum scriptis absit livor, acerbitas, atque scurrilitas, a Christiana institutione ac disciplina, & ab omni honestate profusus aliena. Quamobrem in hujusmodi Scriptorum licentiam graviter pro munere suo censuram intendant Reviros Librorum, eamque Congregationis Cardinalibus cognoscendam subijciant, ut eam pro zelo suo & potestate coerceant.

§. 25. Quæ hætenus a Nobis proposita ac constituta sunt, Prædecessorum Nostrorum Decretis planè consona, Congregationum quoque Nostrearum legibus & consuetudinibus comprobata, in Librorum examine ac iudicio instituendo, Apostolica auctoritate deinceps servari decernimus: Mandantes universis & singulis, qui in præfatis Congregationibus locum obtinent, seu illis quomodolibet operam suam præstant, ut adversus præmissa sic a Nobis statuta nihil edicere, innovare, decernere, aut intentare præsumant, absque Nostra, vel Successorum Nostrorum pro tempore existentium Romanorum Pontificum expressa facultate.

§. 26. Non obstantibus contrariis quibusvis etiam Apostolicis Constitutionibus, & ordinationibus, necnon earundem Congregationum, etiam Apostolica auctoritate, seu quavis firmitate alia roboratis Decretis, usibus, sillis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

§. 27. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrorum Decretorum, Mandatorum, & Statutorum, voluntatum ac derogationum

infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quinquagesimo tertio, septimo Idus Julii, Pontificatus Nostri Anno Tertiodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

V I S A

De Curia J. C. Boschi,

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 23. ejusdem Mensis & Anni.

Venerabilibus Fratribus Metropolitanæ, Archiepiscopis, & Episcopis Nationis Ruthenæ in Regno Poloniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

QUÆ, Venerabiles Fratres, pro pristino inclytæ Nationis vestræ Ruthenæ decore conservando, confirmanda Catholicæ Religionis adversus Schismaticos constantia vestra, diffidiis sive componendis, sive propulsandis, rationibusque Diocesum vestrarum adaugendis a Nobis, nostroque nomine a Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpositorum adhibita fuerunt Apostolica providentiæ remedia, & auctoritatis officia, Nos facile adducunt, ut credamus, vobis satis superque comprobasse, quanti Nationem vestram faciamus.

§. 1. Verum fore in Domino confidimus, ut incredibilem Pontificæ caritatis, qua eandem Catholicam Nationem Ruthenam prosequimur, magnitudinem magis magisque intelligatis ex aliis Apostolicis nostris in simili forma Brevis literis die quinta Aprilis MDCCCLIII. Pontificatus Nostri anno decimotertio ad futuram rei memoriam datis, quarum initium est: *Commendatissimum studium*: & quarum exempla typis ejusdem Congregationis impressa una insimul hisce nostris, typis etiam dictæ Congregationis impressis, adligata ad vos transmittenda mandamus. Porro præter easdem literas nostras in mandatis dedimus, ut pro magis consentaneo Adolescentibus vestræ Nationis in Collegio Wilnensi juxta ritum vestrum instituendis profecto a laudata Congregatione de Propaganda Fide Constitutiones, & Regulæ edantur, quæ ad majorem utilitatem, quemadmodum Nobis in Domino auguramur, profuturæ censentur.

§. 2. Sed omnia & singula a Nobis sive statuta hujusmodi, sive statuenda, timendum est, ne exoptatum a Nobis fortiantur effectum, nisi provida etiam Fraternalitatem vestrarum sollicitudo, assidua vigilantia, & accurata diligentia accesserit. Eapropter vos, Venerabiles Fratres, rogamus, & in Domino hortamur, ut primum omnium maximam Cleri secularis, in cuius subsidium Clerus Regularis vocatus fuit, curam alacriter suscipiatis, susceptamque strenuè urgere satagatis.

Dat. die 9. Julii 1753. Pontificat. anno XIII.

XX.

Pontificis studium erga Ruthenorum Nationem.

Specialis cura pro Clericorum Ruthenorum educatione in Seminario Wilnensi.

Cujus Constitutiones & Regulæ quamprimum edendæ nunciantur.

Episcoporum zelus excitatur, ut Cleri secularis præcipuam curam suscipiant.

Angelici Doctoris exemplum proponitur.

Edicunturque ut nimia coercentur Scriptorum licentia.

Religiosa injungitur præmissorum observantia.

Derogatio contrariis.

Sanctio.